

סימן קה

כבוש הרי הוא כמבושל

חולין צז: – כבוש הרי הוא כמבושל.

זמן הכבישה:

ר"ת – ג' ימים. (והמקור מע"ז נג. - "קנקנים של גוים ממלאם ג' ימים... מה פולטו ג' ימים, אף בולעו ג' ימים")

רא"ש – מעת לעת. (והמקור מפסחים מד: - "בב"ח חידוש הוא דאי תרי ליה כולי יומא - שרי", משא"כ בשאר איסורין) וכ"פ שו"ע א (ובפחות מזמן זה סגי בהדחה)

פמ"ג: אם תוך מעלי"ע שפכו המים ונתנו מים אחרים, אף שהיה מעלי"ע בצירוף – לא מהני, וצריך מעלי"ע בלי הפסק.

רעק"א: נוהגים להתיר אם נלקחה החתיכה תוך מעלי"ע זמן מועט, אפילו אם החזיר לאותן המים עצמן, כל שלא נשרו מעלי"ע בפעם אחת בלי הפסק.

פמ"ג סובר שהבליעה והפליטה היא בסוף תשלום מעלי"ע, אך החו"י סובר דבהמשך מעלי"ע בולע מעט מעט.

זמן הכבישה בציר ובחומץ:

שו"ע א פוסק כרא"ש שבכבוש בציר זמן הכבישה הוא אם שהה כדי שיתננו על האור וירתיח ויתחיל להתבשל. (ובפחות מזמן זה לא נאסר אלא כדי קליפה)

לדעת השו"ע ה"ה בכבוש בחומץ,

אך הש"ך חולק וסובר שדין זה יחודי לציר (כי בציר אוסרים בגלל כח המלח שבו) כיון דמליח הרי הוא כרותח [וכך דעת שו"ע קד/א].

תוקף האיסור:

פמ"ג במש"ז:

- כבוש הרי הוא כמבושל **בשאר איסורים הוא מהתורה**, אבל בבב"ח מותר מן התורה ואסור מדרבנן. (והראיה מפסחים מד: - "בב"ח חידוש הוא דאי תרי ליה כולי יומא שרי (מדאורייתא)", משום דבבב"ח דרך בישול אסרה תורה, ש"מ דכבוש מדאורייתא כי אחרת מה החידוש בבב"ח)
- בכבוש בחומץ וציר בכדי שירתח - י"א מדרבנן ויש מסתפקים, אך מכריע הפמ"ג דמאחר שסתמו הפוסקים בזה וודאי אין להקל והוי **דאורייתא**.

במה יש דין כבישה?

- פמ"ג: כבישה לא שייך אלא דבר גוש בדבר צלול (ובשניהם לחים מיד יתערבו ונאסרים, ובשניהם גוש לא שייך לעולם כבוש).
- בתשובות הרשב"א כתב דלא אמרינן כבוש אלא בדברים החריפים כחומץ.
- רש"י כתב שכבישה שייכת רק בחומץ וציר, ולפ"ז משמע שבשאר משקים אסורים אין דין כבוש, אך הב"ח כתב שרש"י דיבר על שיעור שיתחיל להרתח, אבל בשיעור מעלי"ע שייכת כבישה גם בשאר משקים (כדמוכח בפ"ז דשביעית דכבוש בשמן ג"כ נחשב כבוש) (כדעת השו"ע).

ספק כבוש:

- בחתיכה שרואים שנכבשה, אלא שיש ספק אם נכבשה מעלי"ע או פחות: רמ"א - ספק כבוש **אסור** (שזה ספק דאורייתא), מלבד בב"ח דלקולא¹, דמן התורה אינו אסור אלא בבישול ממש. ט"ז - לא מחזיקים ריעותא מספק, ו**מותר** (והביא ראייה ממקוה, ונקה"כ ופרי"ח דחו ראייה זו).
- כשיש 2 חתיכות, אחת נכבשה ואחת לא: לכו"ע ספיקו אסור (כ"כ כו"פ).

¹ חו"ד - מיהו לבשלן אסור, דנגד לבשלן הוי ספק דאורייתא, אך בפת"ש הביא דעה שמתירה לכתחילה לבשל (והיינו ע"פ דברי הט"ז שהתיר גם בשאר איסורים מטעם חזקה קמייתא).

כבוש הרי הוא כמבושל ממש או לא?

פמ"ג במש"ז : כבוש אינו כמבושל ממש אלא רק מפליט ומבליע.

[פק"ו:]

[1]

דם היוצא ע"י כבישה הוי דאורייתא, ולא דמי לדם שמלחו.

[2]

רמ"א א : אפילו מה שחוץ לכבישה אסור דעל ידי הכבישה שלמטה מפעפע למעלה כמו בבישול, ויש מקילין במה שבחוץ (וכ"פ בת"ח).

ש"ך : המחלוקת היא בכחוש, אבל בשמן לכו"ע הכל אסור.

דגו"מ בשם מנ"י : המחלוקת היא גם בשמן (וכפשטות לשון הרמ"א) [ורק בציר אסור בשמן אף מה שלמעלה].

[3]

איסור שנכבש בכלי היתר אם אוסר הכלי :

או"ה, ש"ך : כבוש כמבושל ממש אף בכלים, אך בכלי מתכות בדיעבד מותר.

רשב"א, ט"ז : אין כמבושל ממש לענין זה ורק בולע הכלי דבר מועט וצריך קליפה משום חומרא בעלמא.

[חכ"א : הא דכתבו הפוסקים שע"י כבוש בכלי אוסר בכולו, אין הכוונה שנאסר כל הכלי אפילו למעלה ממקום שהאוכל שם (כמו שנאסר ע"י בישול), אלא שמבליע בדופן ששם מונח האוכל מעבר לעבר בכל עביו, ולא רק כדי קליפה]

[4]

לענין בשר בחלב - כבוש בבשר וחלב אינו אסור מהתורה אלא מדרבנן, כי בבשר בחלב נאמר "לא תבשל" ודרך בישול (בלבד) אסרה תורה.

[5]

לענין שבת - כבוש בשבת לא נחשב כמבושל, דבשבת אינו חייב אלא באור או בתולדות האור.

[6]

בשר שנכבש בלא מליחה לעומת בשר שנתבשל בלא מליחה:

בנתבשל – החתיכה אסורה. (אך אם יש ס' כנגד החתיכה: שו"ע סט/יא פסק כרא"ש שהכל מותר כולל החתיכה, ורמ"א פסק כהגה"מ וש"ד שהחתיכה עצמה אסורה [אם לא לצורך]).

– בנכבש

רבינו ירוחם, מהר"ם: בשר נקי שנכבש בלא מליחה לא נאסר דכבוש אע"פ שמפליט ומבליע מ"מ לא עדיף מכלי שני דיש לו תקנה במליחה.

שו"ע סט/טו פסק כש"ד ואגור דמותר רק לצלי, דס"ל דכבוש אינו כמבושל ממש.²

רמ"א סט/טו פסק דאסור גם לצלי, דמשווה בזה כבוש למבושל (דדם שבלע ע"י בישול אינו נפלט שוב), אך גם לשיטתו כבוש אינו כמבושל לכל דבר שבמבושל פסק דהחתיכה נאסרת אף ביש ס' ובכבוש פסק בתו"ח דהחתיכה מותרת.

רש"ל פסק דכבוש כמבושל לכל דבר, ואף ביש ס' החתיכה אסורה ואסור אפילו לצלי כמו במבושל.

² אך בכבוש בציר בשיעור רתיחה פסק שו"ע סט/יח דהוי כמבושל ממש ואסור אף לצלי, כיון שיש גם כבוש וגם מליח.

כבישה בכלים

היתר הכבוש בכלי איסור

ברמ"א סט/טז מבואר שמותר לתת בשר מלוח שהודח (=היתר) בכלי שאינו מנוקב שמלחו בו בשר (=כלי איסור).

ט"ז (סימן סט): מדובר על נתינה לזמן של פחות מכדי כבישה (דהיינו **מעט לעת**), דאל"כ יהיה **אסור** מחמת הכבישה, שהרי יש שם ציר, וכבוש כמבושל.

דרישה (סימן סט): אף בשיעור שיתנו על האש ויתחיל להרתיח אסור, דהוי כבוש בציר.³

ש"ך (סימן סט): אפילו שהה מעט לעת **מותר**, דנהי דבמעלי"ע הוי כבוש כמבושל מ"מ בשעת הפליטה הוא נותן טעם לפגם כיון דאינו פולט רק אחר מעלי"ע (=אחר שיעור כבישה), ואז אין לו לכלי כח לאסור ההיתר ששרוי בתוכו,⁴ ומסיק דלכתחילה אסור להשהותו מעלי"ע, דנטל"פ לכתחילה אסור. **ט"ז בסימן קה** כתב כשיטת הש"ך, בניגוד לדבריו שבסימן סט.

איסור הכבוש בכלי היתר

או"ה סובר שכבוש כמבושל אפילו בכלים, היינו **דהכלי נאסר**, ואם בישל בו אח"כ צריך סי' נגד כולו, אך חילק בזה בין כלי עץ או חרס לכלי מתכת, דבעץ או חרס הדין כנ"ל, אבל במתכת אין צריך סי' נגד כולו בדיעבד. **וכ"פ ש"ך** (הט"ז תמה על הקולא של האו"ה בכלי מתכות)

רשב"א סובר שכבוש אינו כמבושל ממש בזה, וכלי שנאסר ע"י כבישה **אינו בולע אלא דבר מועט** ורק צריך קליפה משום חומרא בעלמא שמא ישתמש בדבר מועט. **וכ"פ ט"ז**

והוסיף הט"ז דאם בדיעבד בישל בו אח"כ היתר מותר לגמרי ואין צריך אפילו לשער סי' נגד הקליפה.

ו**כתב הט"ז (בסימן צג ס"ק ב)** דבכלי חרס הדין שונה: אם הוא חדש - בולע מיד, ולא מדין כבוש אלא מטעם מיוחד בכלי חרס, דכלי חרס רכין ובולעים אפילו בצונן לא כבוש עד שיהיו שבעים מבללוע [ובנקה"כ חולק על כך], **ואם הוא ישן** - בולע בכבוש מעלי"ע (ודלא כב"ח ולבוש דסוברים דלא בולע).

פמ"ג במש"ז פסק דבעיקר הדין הלכה כאו"ה וש"ך, ובכלי חרס פסק כט"ז שובלע מיד, ובמתכת יש מחלוקת (בין האו"ה לט"ז) ולא הכריע.

³ וכתב הט"ז דאין להחמיר בזה ולומר דשיעור כבישה יהיה כאן כשיעור שיתנו על האש ויתחיל להרתיח, דזה שייך רק על בשר שנשרה בתוך ציר משא"כ כאן דהכלי לא מפליט בזמן קצר כזה בכבישה אלא במעלי"ע, וגם הש"ך כתב דדוקא לענין בשר שנשרה בתוך ציר אמרינן הכי אבל לענין אין מליחה בכלים אין חילוק דלעולם אין כוח במלח והציר להפליט הכלי.

⁴ אך בבאר היטב מביא סברה לאסור - דבשלמא אם הכלי עומד ריקן נפגם הטעם, אבל אם עומד בו היתר תדיר אי"כ כבר התחיל לקבל טעם בשבחו ולאחר מעלי"ע נעשה כמבושל ממש ולכן אסור. ומג"א תמוז/טז הביא מקרה נוסף בו יש לאסור והוא כאשר נתן היתר לתוך הכלי תיכף כשהורק האיסור, דאז איסור דהבליעה והפגימה באין כאחד.

דיני כלי ראשון ועירווי כלי ראשון וכלי שני

כלי ראשון שעומד אצל האש:

- אם היד סולדת בן – פשוט שמבשל בכולו **מדאורייתא** לגמרי כל הדברים אף בשר שור וכדומה. **[שו"ע א – חום של כלי ראשון שהיד סולדת בו מבשל ואוסר כולו]**
- אם אין היד סולדת בן – **רש"ל** כתב דמסתפינא להקל, דעשו הרחקה לכלי ראשון (כדאיתא בירושלמי). **ש"ך ועוד רבים** פסקו דאינו אוסר כלל (ודחו ראיית רש"ל מהירושלמי). **ת"ח** כתב דבמאכל אוסר כדי קליפה, ובכלי אין מפליט ומבליע כלל אף לא כדי קליפה. **פת"ש** הביא אחרונים שהחמירו כרש"ל. **ש"ך** כתב שיש להחמיר כת"ח.

כלי ראשון שהוסר מהאש ויד סולדת בו:

- פמ"ג מסיק דהוא **מהתורה**, ולכן בבשר בחלב אוסר בהנאה.

עירווי כלי ראשון שהיד סולדת בו שלא נפסק הקילוח:

- **רשב"ם**: דינו **ככלי שני**, ואינו מבשל וכן אינו מפליט ומבליע כאחד, אלא רק מפליט ומבליע כדי קליפה.
- **ר"ת (ע"פ ש"ך)**: דינו **ככלי ראשון**, ומבשל כדי קליפה (ודלא כפרישה שסובר שלר"ת מבשל בכולו), וכן מפליט ומבליע כאחד.
- **פמ"ג**: קימ"ל מספק לחומרא כר"ת. ואם עירה כמה פעמים: או"ה וב"ח סוברים שמבליע בכולו, ות"ח חולק.

עירווי כלי ראשון שנפסק הקילוח:

- **ש"ך, פמ"ג**: אין מבשל ואף אין מפליט ומבליע כאחד, אלא רק **מפליט ומבליע כדי קליפה** (ולכן בבשר בחלב אוסר באכילה כדי קליפה מדרבנן כיון שאין מבשל).
- **וכתב הפמ"ג** דצ"ע אם עירה כמה פעמים אם נאמר דבפעם הא' מפליט ובפעם הב' מבליע וסיים בצ"ע.

כלי שני:

שו"ע ב:

חום של כלי שני אינו מבשל,

ויש אומרים שג"כ אינו מפליט ולא מבליע, - רשב"א בשם י"א, ועוד ראשונים

ויש אומרים דמ"מ הוא מפליט ומבליע ואוסר כדי קליפה, - רשב"א

וראו לחוש ליזהר בדבר לכתחילה, אבל בדיעבד מותר בלא קליפה ובהדחה בעלמא סגי.⁵

רמ"א ג: כלי שני אינו אוסר כמו שנתבאר.

ט"ז פסק באין הפסד מרובה כיש"ש דמפליט ומבליע בכולו.

ש"ך פסק כשו"ע דכלי שני אינו מבליע כלל. (אך כתב דמ"מ יש להחמיר ולאסור בכלי חרס במקום שאין הפסד כל כל וכן בדבר מאכל יש לקלוף במקום שאין הפסד כל כך)

---

⁵ רעק"א: וכלים ששמשו בחמים של כלי שני הוי כלכתחילה דיש להם תקנה בהגעלה, וכלי חרס מותר.

תתאה גבר ; תתאה גבר בכלים

פסחים עו. – חס לתוך צונן וצונן לתוך חס : רב אמר עילאה גבר, ושמואל אמר תתאה גבר... [לשמואל:] חס לתוך צונן... אדמיקר ליה אי אפשר דלא בלע פורתא קליפה מיהא ניבעי...

שו"ע ג פסק כשמואל, דתתאה גבר.

(ינפל איסור חס לתוך היתר חס דכלי ראשון או אפילו איסור צונן לתוך היתר חס הכל אסור דתתאה גבר על העליון ומחממו עד שמפליט בתחתון, ואין צריך לומר דהיתר צונן לתוך איסור חס שהכל אסור, אבל אם העליון חס והתחתון צונן אינו אוסר אלא כדי קליפה אפילו אם העליון החס איסור)

- **רמ"א:** אם כבר מונח בכלי שני ואח"כ מניח ההיתר אצלו או עליו אינו אוסר כלל, דכלי שני אינו אוסר כמו שנתבאר. **ש"ך פסק כרש"ל** שבדבר גוש אין שייך לומר בו כלי שני, ונחשב לעולם כלי ראשון.
- **רמ"א:** אם הניחם זה אצל זה, אם שניהם חמים מחום כלי ראשון - הכל אסור. **סמ"ק (מובא בש"ך)** חולק וסובר שאסורות רק כדי קליפה.
- **רמ"א:** (אם הניחם זה אצל זה) והאחד צונן - ההיתר צריך קליפה במקום שנגע. **רש"ל:** אם ההיתר חס - נאסר רק כדי קליפה, ואם האיסור חס - אוסר את כולו כמו במליחה (ט"ז החמיר כמותו במקום שאין הפסד מרובה). **ע"פ זה כותבים ש"ך וט"ז** שאם הניח ביחד בשר וגבינה כאשר אחד מהם חס מחום כלי ראשון והשני צונן – יש לקלוף את שניהם (אמנם פמ"ג כתב שלט"ז במקום שאין הפסד יש לאסור הקר כולו כרש"ל).

האם אומרים בכלי תתאה גבר?

רמ"א ג (כדעת הרבה ראשונים ואו"ה): כן, כמו באוכלים. **וכ"פ ש"ך⁷**

רש"ל: לא. וכ"פ הליץ בעד היש"ש

[והטעם דהוא תולה סברא זו בסברא דכלי שבלע איסור אוסר דבר חס בלא רוטב ואע"פ שהאיסור הבלוע בו אינו שמן משא"כ בחתיכת היתר שבלעה איסור שאינה אוסרת בלא רוטב אא"כ בלעה איסור שמן, והטעם דכיון דכלי אין לו מה לפלוט מגופו אלא רק את הבלוע בו אז פולט בלא רוטב ואפילו אינו שמן, ומזה למד לענין תתאה ועלאה דאפילו אם הכלי תתאה צונן והעליון רותח אז הרותח מפליט ומבליע כמו בתחתון רותח, ועוד כתב שיש סברא דאוכלים טבעם להיות חס וקר משא"כ כלי דאין טבעו בכך]

רעק"א: ואם הניח כלי קר על איסור חס - לא אמרינן תתאה גבר... דהא אפילו בתחב כף לתוך קדירה משערים רק נגד מה שתחב כדלעיל רס"י צ"ד.

⁶ חמודי דניאל כתב דאינו נאסר תיכף אם סילק מייד אא"כ שהה קצת כמ"ש בסי' צ"ב ס"ב אם נייער וכיסה מייד מותר ומה לי נייער וכיסה או סילק האיסור.

⁷ ולכן הדין כך: אם שניהם חמים הכל אסור, ואם התחתון (הכלי) חס והעליון צונן ויש רוטב ג"כ אוסר כולו, ואם אין רוטב דינו כצלי דלשו"ע בנטילה ולרמ"א בכולו, ואם עליון רותח ותחתון צונן בקליפה.

צליה ומליחה – עד כמה אוסרים?

בצליה

פסחים עה: – נטף מרוטבו על הסולת יקמוץ את מקומו.

חולין צו:--צז. – ירך שנתבשל בה גיד הנשה אם יש בה בנותן טעם הרי זו אסורה... אמר שמואל לא שנו אלא שנתבשל בה אבל נצלה בה קולף ואוכל עד שמגיע לגיד. איני והאמר רב הונא גדי שצלאו בחלבו אסור לאכול אפילו מראש אַזְנֵנו, שאני חלב דמפעפע, ובחלב אסור והאמר רבה בר בר חנה עובדא הוה קמיה דר' יוחנן בכנישתא דמעון בגדי שצלאו בחלבו ואתו ושיילוה לרבי יוחנן ואמר קולף ואוכל עד שמגיע לחלבו, ההוא כחוש הוה.

ירך שנצלה בה גיד הנשה [וגדי כחוש שצלאו בחלבו]:

תוס', רא"ש: "קולף ואוכל עד שמגיע לגיד" לאו דוקא, אלא צריך נטילה. וכ"פ שו"ע ד

ר"ן: או קליפה או נטילה.

רשב"א: יש אומרים קליפה ויש אומרים נטילה, וע"כ בשומן וקנוקנות הגיד מספיק קליפה, כיון דשומן הגיד אסור מדרבנן וגם הקנוקנות מספקא לן אי אסירי מדאורייתא או מדרבנן ואפילו למ"ד דאורייתא ודאי אין לוקין עליהם ע"כ מקילים כשיטה דמספיק קליפה כי כן עיקר [אבל בחלב של גדי כחוש שהוא דאורייתא ראוי לחוש לדברי המחמירים ולהצריך נטילה].

רמב"ם: בשומן וקנוקנות הגיד אין צריך לא קליפה ולא נטילה אלא אוכל והולך עד שמגיע לאיסור ממש כדמשמע פשט הגמ'.

ש"ד: צלי שווה לבישול ותמיד אוסר בס', וכ"פ רש"ל. [ובנפל רוטבו על החרס די בנטילה, כי שם מדובר בטיפה אחת בלבד]

בחלב של גדי שמן ובשומן (=גדי לא כחוש שצלאו בחלבו):

רשב"א: בחלב של גדי שמן ובשומן - מפעפעים ואוסרים הכל עד ס', ואפילו אם יש ס' דבטלים צריך ליטול ממקום שנפל שם האיסור כדי נטילת מקום. וכ"פ שו"ע ה

מהרא"י: כל היכא דבטיל בס' אין צריך לא נטילה ולא קליפה.

רמב"ם: אם יש ס' מותר הכל ולא צריך נטילה, ורק מוציא החלב עצמו.

רא"ה: בחלב של גדי שמן אינו מתבטל לעולם דאפשר שהרבה ממנו מתכנס במקום אחד, הלכך אפילו בס' לא בטיל (וכתב הב"י שכל גדולי הפוסקים סוברים כרמב"ם בזה).

רמ"א ה :

ויש אומרים (=או"ה) דאין אנו בקיאין איזה מיקרי כחוש או שמן ויש לאסור בכל ענין **עד דאיכא ששים, ואפילו איכא ששים צריך נטילת מקום, והכי נהוג.**

ודוקא באיסור חלב או שאר איסור דשייך בו שמנונית, אבל באיסור (ש"ך : באיסור דרבנן) דלא שייך ביה שמנונית והוא בודאי כחוש אינו אוסר רק כדי נטילה. [וכן לענין שומנו של גיד (דהוא מדרבנן) פסק הרמ"א סד/כ שלמרות המנהג הרי שבמקום הפסד קצת מספיק נטילה]

אם האיסור הוא כחוש וחתיכת ההיתר שנצלה עמה היא שמנה:

כתב הטור שגם בזה האיסור **מפעפע בכולו. וכ"פ שו"ע ה**

הט"ז חולק ואוסר רק כדי נטילה.

וכתב הב"י דאפשר לומר ב' טעמים לפסק הטור : א. דקצת שומן היתר נמחה ונבלע בחתיכות איסור ונ"נ ואח"כ חוזר ומפעפע בכל ההיתר ואוסר ההיתר. ב. דלומדים מריחא בפסחים עו : (בשר שחוטא שמן שצלאו עם בשר נבלה כחוש אסור מ"ט מפטמי מהדדי) דאומרים כן וכ"ש בצלי, **והקשה הב"י ע"ז דפסק הטור אח"כ דאין מוליך עמו האיסור אלא במקום שהאיסור יכול לילך בטבעו.**

הש"ך תירץ : (1) הכלל של אין הנאסר וכו' נאמר לגבי איסור בלוע, שאז אין בכח ההיתר להוציאו ולהכניסו להיתר, אבל כאן שאסור מחמת עצמו - ההיתר השמן לוקח את האיסור ומוביל אותו להיתר ואוסר. (2) דברים שמפעפים מטבעם אלא שעכשיו הם כחושים, כחלב כחוש, אז ההיתר השמן מחזיר אותם למצבם הטבעי והרי הם אוסרים הכל, ואילו בדבר שהוא כחוש מטבעו באמת נאסר רק במקום שהאיסור יכול להלך.

הט"ז חלק על הפסק הנ"ל בגלל קושיית הב"י וכתב שיש ט"ס בטור, דדבר זה אין לו יסוד ועיקר כלל ואוסר רק כדי נטילה.

איסור שבלוע בהיתר:

שו"ע ז ע"פ רשב"א : הא דחתיכת איסור אוסרת חברתה בנגיעתה - דוקא כשאיסורה מחמת עצמה כגון נבילה או בשר בחלב, אבל אם אין בה איסור אלא מה שבלעה ממקום אחר **אינה אוסרת אחרת הנוגעת בה אפילו אם נצלו יחד.** במה דברים אמורים כשבלעה איסור שאינו מפעפע, **אבל בלעה מן הדברים המפעפים בטבען כגון שומן אוסרת חברתה בין בצלי בין בנוגעת זו בזו חס בחם או בתחתונה חמה ועליונה צוננת**⁸ שהאיסור הבלוע בעצמה מפעפע ויוצא מחתיכה לחתיכה.

רש"ל חולק וסובר שגם בצליה ומליחה **אמרינן שפיר דמפעפע** מחתיכה לחתיכה לדין אפילו באיסור שאינו שמן ולכן הכל אסור.

⁸ ש"ך : ואם חתיכה בלוע מאיסור שמן ונפל אחד על השני והתחתון צונן והעליון חם - משמע בשו"ע דאפילו קליפה אין צריך, והטעם דהא דק"ל חס לתוך צונן קולף היינו משום דמקמי דמוקיר ליה א"א דלא בלע פורתא, והיינו דוקא מגוף הדבר שאצלו בולע מיד ממנו מעט מקמי דמוקיר ליה כיון שנוגע בו, אבל אינו יוצא מחתיכה לחתיכה מקמי דמוקיר ליה. והפמ"ג הביא שיש חולקים וצריך קליפה.

דון דם:

- **ש"ך** כתב שדם לא חשיב איסור מפעפע לענין זה, ולכן חתיכה שנמלחה ואח"כ בלעה דם – אינו יוצא מחתיכה לחתיכה בלא רוטב.
- לגבי חתיכה שלא נמלחה (ולכן יש בה דם): **ש"ך** סובר שנחשב לאיסור מחמת עצמו (ולא איסור בלוע) ואוסרת הכל (אע"פ שמדובר באיסור כחוש - בדין דאורייתא מחמירים גם בדבר שלא שייך בו שמנונית).

בשר בחלב – האם נחשב איסור עצמאי או איסור בלוע?

טו"ז, **רש"י**: איסור עצמאי. **רשב"א**: איסור בלוע. **מרמ"א צב/ב** משמע שאיסור בלוע.

ט"ז, **רש"י**: איסור בלוע, אלא שהשו"ע דיבר במצב שבשר חס נגע בגבינה (וזה איסור עצמאי).

ש"ך: איסור עצמאי, אך מסיק שבב"ח מספיק כדי נטילה כי החלב הוא איסור כחוש (וכן בכל דבר היתר שבלוע מאיסור כחוש מקילין ולא צריך ס'), דרק בגוף האיסור פסק הרמ"א דלא מחלקין בין כחוש לשמן, אבל באיסור בלוע מחלקין דבכחוש מספיק נטילה.

איסור הבלוע בכלי:

רמ"א ז: וכל זה בשתי חתיכות, אבל כלי שבלע איסור – אוסר (ש"ך: כדי קליפה) היתר שנוגע בו אפילו באיסור שאינו שמן.

ש"ך סובר שזה הדין הוא כשבולע דבר יבש בלא רוטב, אך כאשר בולע דבר יבש שיש לו רטיבות קצת - אוסר כדי נטילה, ולחומרת הרמ"א אוסר את כולו. ובאיסור שמן שנבלע בכלי אפשר דאפילו ביבש לגמרי אוסר בששים, אך מג"א סובר שאם הוא יבש לגמרי אינו אוסר כולו.

סתירה בפסק השו"ע?

שו"ע ז פסק כרשב"א שאם בלעה מן הדברים המפעפים אוסרת חברתה **אף בלא רוטב**.

שו"ע ט פסק כמהר"ם שבליעת החלב אינה יוצאה בלא רוטב.

הט"ז כתב שאין לומר דב-ז' מדובר בצלי וב-ט' במליחה, כי הרי מסקינן דמליח הוא כרותח דצלי, וא"כ צ"ע.

נקה"כ כתב דלא קשה מידי דב-ז' זה לחומרא [ובמקרה ב-ט' אדרבה אין זו חומרא אלא קולא].

שו"ע ט: חתיכות שנמלחו יחד (עם חתיכה שהיה החלב דבוק בה) - אם אין בכל אחת מהם בפני עצמה ששים לבטל החלב אסורות ואין מצטרפין ביחד לבטל החלב, דאין חלב מפעפע מחתיכה לחתיכה בלא רוטב... ואם ידוע שלא נגע אלא באחת ואין ידוע איזו היא כולן מותרות דחד בתרי בטיל אפילו הן חתיכות הראויות להתכבד (אפילו הן חה"ל כיון דאין איסור מחמת עצמן).

במליחה

חולין צז: – מליח הרי הוא כרותח (דצלי).

רא"ש, רשב"א, ר"ן: מספיק קליפה, ואינו כצלי ממש (וגם בצלי יש אומרים דסגי בקליפה).
וכ"פ שו"ע צא/ה ו-קה/ט⁹

רא"ה: צריך נטילה, כמו בצלי.

רמב"ם: הכל אסור, כי חוס המליחה מבליע בכולו (וכ"כ הרמב"ן בדגים).

בחלב של גדי שמן ובשומן:

רמב"ן, ראבי"ה: מליח אינו כצלי לכל דבר, ובמליחה אפילו חלב שמן אינו מפעפע ודינו ככחוש ומספיק קליפה.

רשב"א: מליח הוי כצלי לכל דבר ממש, וגם לענין החילוק בין שמן לכחוש, וצריך ששים.
וכ"פ שו"ע ט

שו"ע סובר עוד שלא דוקא שהוא שמן, אלא גם אם ההיתר שמן – ההיתר מפטם לאיסור ואוסר כולו [וצריך ס' לבטלו, וליטול ממקום שנגע], ורש"ל חולק וסובר שדין זה של פיטום שייך רק לגבי צלי כיון שחום האש עוזר לפיטום.

או"ה: כל מליחה בין כחוש בין שמן - בס', שאין אנו בקיאים בכחוש. וכ"פ רמ"א

- ובדבר שאין בו שמנונית כלל (ש"ך: באיסור דרבנן) יש להקל ואוסר רק כדי קליפה. (רמ"א)
- ולענין שומנו של גיד - הקיל (כנ"ל בצליה) דבמקום הפסד קצת מספיק נטילה. (ש"ך ע"פ ת"ח)
- ובהפסד מרובה יש להקל באיסור כחוש שדי בקליפה. (רמ"א)

** סימן קו – לעיל בסיכום בעמ' 114-116 **

⁹ אם כן, בחלב כחוש סגי בקליפה לדעת השו"ע, אך לגבי שומן הגיד וקנוקנות שבו – נחלקו האחרונים בדעת שו"ע שכתב: "...לאסור כדי קליפה [ו]אם הוא שומן הגיד וקנוקנות שבו והקרומות יש להחמיר ולהצריכם נטילת מקום" – מ"כ ושי"ך סוברים דשומן הגיד וקנוקנות קאי אסיפא דיש להחמיר בנטילת מקום, ופרי"ח וגרי"א פירשו דקאי ארישא דסגי בקליפה (והשו"ע מחלק בין שומן הגיד וקנוקנות שבו [דהוי דרבנן] לקרומות [דהוי ספק דאורייתא]).